

prima instanță: Judecătoria Râșcani mun. Chișinău
Judecător: S. Papuha
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: V. Pruteanu, A. Gavrilița, L. Popova

DECIZIE

01 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători:

Svetlana Filincova, Nicolae Craiu,
Iuliana Oprea, Mariana Pitic

judecând recursul declarat de către Întreprinzător Individual „Godea Ghenadie”,
 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către
 Întreprinzătorul Individual „Godea Ghenadie” împotriva Serviciului Vamal al
 Republicii Moldova, Biroul Vamal Chișinău privind recunoașterea dreptului la
 scutirea de TVA la livrarea mărfurilor, obligarea emiterii actului administrativ privind
 scutirea de TVA, repararea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, prin care a
 fost respins apelul declarat de către Întreprinzătorul Individual „Godea Ghenadie”,
 fiind menținută hotărârea Judecătoriai Râșcani mun. Chișinău din 02 iunie 2016,

c o n s t a t ă :

La 17 mai 2014, Întreprinzătorul Individual „Godea Ghenadie”, prin
 intermediul avocatului Aronov Romanov, a depus cerere de chemare în judecată
 împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova privind recunoașterea dreptului la
 scutirea de TVA la livrarea mărfurilor, obligarea emiterii actului administrativ,
 repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că desfășoară activitatea comercială
 din 02 februarie 2011 în conformitate cu documentele normative în vigoare pe
 teritoriul Republicii Moldova și este producător național de păsări (pui de găină, rațe)
 și ouă în sortiment, ce se confirmă prin raportul de expertiză la nr. 0346779 din 17
 februarie 2014.

În același context, a relatat că dispune de autorizație sanitară - veterinară de funcționare nr. 165 din 11 februarie 2011 valabilă până la data de 11 februarie 2015, eliberată de Direcția sanitar-veterinară și pentru siguranța produselor de origine animală - pentru creșterea și comercializarea tineretului avicol; autorizație sanitar - veterinară de funcționare nr. 166 din 11 februarie 2011 valabilă până la 11 februarie 2015, pentru incubarea și comercializarea tineretului avicol și raport sanitar - veterinar nr. 00000304 din 07 aprilie 2012 valabil până la 12 iunie 2014, pentru mijloacele de transport destinate transportării mărfurilor supuse controlului sanitar veterinar. Se arată că are înregistrare permanentă, deține încăperi de producere și creștere, utilaje tehnologice speciale, personal calificat specializat și este producător național de pui, păsări și ouă în sortiment.

Pe fondul cauzei, a fost indicat că, la 18 aprilie 2014, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a respins nemotivat cererea privind scutirea de TVA la livrarea mărfurilor produse de ÎI „Godea Ghenadie”.

Consideră reclamantul că refuzul este unul ilegal, deoarece el a respectat condițiile dispozițiilor alin. (6) art. 4 al Legii nr. 1417-XIII din 17 decembrie 1997, pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal și a pct.3 al Regulamentului privind transportarea mărfurilor prin posturile vamale interne de control, aprobat prin Hotărârea Guvernului la nr.792 din 08 iulie 2004. Astfel, conchide că se află pe teritoriul Republicii Moldova, nu are relații fiscale cu sistemul bugetar al Republicii Moldova, este înregistrat cu statut permanent la ÎS „Camera Înregistrării de Stat” și deține actul în original al Camerei de Comerț și Industrie, ce confirmă originea autohtonă a mărfii. În plus, este luat la evidență fiscală de către Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău cu oficiul Ciocana. În aceste circumstanțe, pretinde că beneficiază de dreptul de scutire de TVA.

Suplimentar, a precizat că nu este înregistrat în calitate de contribuabil al TVA.

În această ordine de idei, ÎI „Godea Ghenadie” susține că sumele pentru TVA percepute fără justă cauză de către pârât în mărime de 8 100 lei constituie prejudiciul material cauzat de încălcarea art. 4 alin. (6) al Legii nr. 1417-XIII din 17 decembrie 1997 și a pct.3 al Regulamentului privind transportarea mărfurilor prin posturile vamale interne de control.

Totodată, reclamantul sugerează că toate cheltuielile pentru asistență juridică în cuantum de 6 000 lei se adevăresc prin ordinul de plată semnat de administratorul reclamantului în beneficiul cabinetului de avocat „Aronov Roman”.

Prin cererea depusă la 23 septembrie 2014, reclamantul a concretizat pretențiile sale împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova și Biroului Vamal Chișinău. (f. d. 41 – 45)

Astfel, solicită reclamantul, să-i fie recunoscut dreptul la scutirea de TVA la livrarea mărfurilor produse de persoanele juridice și fizice, subiecți a activității de

întreprinzător, care se află pe teritoriul Republicii Moldova și care nu are relații fiscale cu sistemul ei bugetar, în condițiile alin. (6) art. 4 al Legii nr. 1417-XIII din 17 decembrie 1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal și pct. 3 Regulamentului privind transportarea mărfurilor prin posturile vamale interne de control, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.792 din 08 iulie 2004.

În același timp, cere obligarea Serviciului Vamal și Biroului Vamal Chișinău să emită, în 15 zile calendaristice de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești, actul administrativ cu următorul cuprins: „bazându-se pe alin. (6) art. 4 al Legii nr. 1417-XIII din 17 decembrie 1997 pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal și pct. 3 Regulamentului privind transportarea mărfurilor prin posturile vamale interne de control, aprobat prin Hotărârea Guvernului la nr.792 din 08 iulie 2004”, livrarea de mărfuri produse de ÎI „Godea Ghenadie”, IDNO: 2003013023066, cu sediul în str. Sovhozului nr. 32, str. Dzerjinscoe, r-nul Dubăsari, Republica Moldova, subiect al activității de întreprinzător, înregistrată permanent la Camera înregistrării de stat, care se află pe teritoriul Republicii Moldova și care nu are relații fiscale cu sistemul ei bugetar către persoanele juridice și fizice subiecți ai activității de întreprinzător, cu excepția deținătorilor patentei de întreprinzător, care se află pe teritoriul Republicii Moldova și care au relații fiscale cu sistemul ei bugetar, este supusă controlului vamal obligatoriu la posturile vamale interne de control, fiind scutită de TVA la prezentarea raportului de expertiză, eliberat de Camera de comerț și industrie a Republicii Moldova, care confirmă obținerea integrală a mărfurilor pe teritoriul țării”.

În final, solicită încasarea din contul Biroului Vamal Chișinău a sumei de 8 100 lei, cu titlu de reparare a daunei materiale cauzate și sumei de 6 000 lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică. (f. d. 45)

La 23 septembrie 2014, a fost introdus în proces Biroul Vamal Chișinău în calitate de intervenient accesoriu. (f. d. 74 „verso”)

Prin hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 02 iunie 2016, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de către ÎI „Glodea Ghenadie” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova privind recunoașterea dreptului de scutire a TVA la livrarea mărfurilor, obligarea emiterii actului administrativ privind scutirea de TVA, încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată. (f. d. 92, 101 – 104)

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, a fost respinsă cererea de apel declarată de Întreprinzătorul Individual „Godea Ghenadie”, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 02 iunie 2016. (f. d. 118 – 122)

La 28 noiembrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a expediat copia deciziei integrale din 16 noiembrie 2016 în adresa participanților la proces pentru cunoștință. (f. d. 123)

La 03 ianuarie 2017, Întreprinzătorul Individual „Godea Ghenadie”, prin intermediul avocatului Aronov Roman, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, solicitând casarea deciziei instanței de apel din 16 noiembrie 2016 și a hotărârii primei instanței din 02 iunie 2016, cu pronunțare unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral acțiunea.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei de drept enunțate, instanța de recurs constată că recursul declarat de Întreprinzătorul Individual „Godea Ghenadie”, prin intermediul avocatului Aronov Roman, la 03 ianuarie 2017, este depus în termen.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul afirmă că actele judecătorești sunt motivate insuficient, ce reprezintă o încălcare a art. 241 al CPC, iar soluția instanțelor este una incertă fără putere de convingere.

Susține că circumstanțele de fapt și de drept descrise și inserate în cererea de chemare în judecată, precum și probele prezentate, constituie temei de recunoaștere a dreptului său de a beneficia de scutirea TVA la livrarea mărfurilor. De altfel, subliniază că intimatul i-a refuzat cererea inițială pe motive declarative.

Astfel, consideră că instanțele ierarhic inferioare au ajuns la o concluzie pripită privind respingerea integrală a acțiunii, fără să se expună asupra împrejurărilor concrete ale cauzei și probelor administrate în cadrul procedurii extrajudiciare.

La 19 ianuarie 2017, în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC, Curtea Supremă de Justiție a expediat cererea de recurs în adresa Serviciul Vamal al Republicii Moldova cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data primirii scrisorii. (f. d. 137)

Până la data examinării pricinii, intimatul nu a depus referință, prin care să-și expună opinia cu referire la recursul declarat.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului se decide fără prezența participanților la proces sau a reprezentanților acestora, prin emiterea unei încheieri nemotivate despre care se face o mențiune pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2017, recursul declarat de către Întreprinzătorul Individual „Godea Ghenadie” a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În corespundere cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenții și intimatul au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții împotriva Finlandei din 19 aprilie 2007, cererea nr. 63235/0, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 din CPC, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate de participanți, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Întreprinzătorul Individual „Godea Ghenadie” urmează a fi admis, fiind casată decizia instanței de apel, iar pricina trimisă spre rejudecare în aceeași instanță, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Raportul juridic dedus judecății vizează acțiunea depusă de către Întreprinzătorul Individual „Godea Ghenadie” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova privind recunoașterea dreptului la scutirea de TVA la livrarea mărfurilor, obligarea emiterii actului administrativ, repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată. (f. d. 5 – 9)

Prin cererea depusă la 23 septembrie 2014, reclamantul a concretizat pretențiile sale împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova și Biroului Vamal Chișinău, solicitând, *în special*, obligarea ambilor pârâți să emită actul administrativ privind scutirea de TVA a acestuia în 15 zile calendaristice de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești. (f. d. 41 – 45)

În același timp, a cerut încasarea din contul Biroului Vamal Chișinău a sumei de 8 100 lei, cu titlu de reparare a daunei materiale cauzate, și din contul ambilor

pârâți a sumei de 6 000 lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică. (f. d. 45)

Potrivit procesului – verbal al ședinței de judecată din 23 septembrie 2014, a fost introdus în calitate de intervenient accesoriu Biroul Vamal Chișinău. (f. d. 74 „verso”)

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei pricini, a respins cererea de chemare în judecată depusă de către ÎI „Glodea Ghenadie” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova privind recunoașterea dreptului de scutire a TVA la livrarea mărfurilor, obligarea emiterii actului administrativ privind scutirea de TVA, încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată. (f. d. 92, 101 – 104)

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, a fost respinsă cererea de apel declarată de Întreprinzătorul Individual „Godea Ghenadie”, fiind menținută hotărârea Judecătorei Râșcani mun. Chișinău din 02 iunie 2016. (f. d. 118 – 122)

La adoptarea soluției, instanțele ierarhic inferioare au stabilit că ÎI „Godea Ghenadie” își desfășoară activitatea de întreprinzător în baza patentei și nu are relații fiscale cu sistemul bugetar al Republicii Moldova. Astfel, potrivit art. 4 alin. (6) al Legii nr. 1417-XIII din 17 decembrie 1997, pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal, apelantul nu beneficiază de scutire de TVA la transportarea mărfurilor prin posturile vamale interne de control. (f. d. 121)

Studiind argumentele expuse în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că decizia instanței de apel nu îndeplinește exigența de a fi motivată, iar concluziile instanței de apel sunt pripite și relatate într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul existent la dosar, precum și normelor de drept ce reglementează acest aspect, fapt ce contravine în mod direct art. 238 alin. (2), 241 alin. (5), 372 alin. (2) și 373 alin. (5) al CPC și garanțiilor consacrate în art. 6 § 1 din Convenție Europeană a Drepturilor Omului.

Subsidiar la cele relatate, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

În acest context, instanța de recurs reamintește că, la 23 septembrie 2014, ÎI „Godea Ghenadie” a depus cerere de completare a acțiunii, prin care a cerut introducerea Biroului Vamal Chișinău în calitate de pârât, precum și obligarea Serviciului Vamal al Republicii Moldova și Biroului Vamal Chișinău să emită actul administrativ privind scutirea de TVA a acestuia în 15 zile calendaristice de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești. Totodată, a solicitat încasarea din contul Biroului Vamal Chișinău a sumei de 8 100 lei, cu titlu de reparare a daunei materiale cauzate, și din contul ambilor pârâți a sumei de 6 000 lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică. (f. d. 45)

Dimpotrivă cu pretențiile recurentului, și *anume*, din analiza procesului – verbal al ședinței de judecată din 23 septembrie 2014, se observă că Biroul Vamal Chișinău a fost atras în calitate intervenient accesoriu (f. d. 74 „verso”). Însă, potrivit încheierii din 16 iulie 2015, se atestă că Biroul Vamal Chișinău este pârât, fiind indicat suplimentar și intervenientul accesoriu Inspectoratului Fiscal de Stat al Republicii Moldova (f. d. 77).

În același timp, din cercetarea cuprinsului hotărârii primei instanțe și deciziei instanței de apel, Colegiul reține că partea introductivă și dispozitivă a acestor acte conține doar reclamantul/apelantul ÎI „Godea Ghenadie” și pârâtul/intimatul Serviciul Vamal al Republicii Moldova, fără a insera vreo mențiune cu privire la Biroul Vamal Chișinău și statutul procesual al acestuia. Cu toate acestea, în motivarea hotărârii, instanța de fond a apreciat că cerințele reclamantului cu referire la obligarea Serviciului Vamal al Republicii Moldova și Biroului Vamal Chișinău să emită actul administrativ privind scutirea de TVA a acestuia în 15 zile calendaristice de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești, sunt neîntemeiate și urmează a fi interpretate ca o dictare. (f. d. 104 „verso”)

În plus, instanța de recurs remarcă că, în cererea de apel, ÎI „Godea Ghenadie” a revenit la pretențiile sale inițiale depuse doar împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, fără a formula cerințe împotriva Biroului Vamal Chișinău (f. d. 99 – 100). De altfel, recurentul a menținut aceleași solicitări și în cererea de recurs (f. d. 130).

La acest capitol, instanța de recurs subliniază că alte cereri privind modificarea temeiului sau obiectului acțiunii, permise prin prisma art. 60 alin. (2) CPC, nu au fost formulate de reclamant în ședințele de judecată în instanța de fond. De fapt, în condițiile art. 60 alin. (4) CPC, instanța judecătorească nu este în drept să modifice din oficiu temeiul sau obiectul acțiunii din oficiu.

Din această perspectivă, Colegiul judiciar statuează că instanța de apel nu a stabilit și nu s-a pronunțat asupra posibilității modificărilor pretențiilor în faza procesuală de apel, iar, tăcerea instanței în această parte, constituie o omisiune, care influențează decisiv legalitatea unui act judecătorec. Deci, în lipsa unor acțiuni

concrete din partea instanțelor, Biroul Vamal Chișinău a fost exclus arbitrar de la participarea în prezenta cauză civilă, fapt care constituie o încălcare a principiului contradictorialității și egalității armelor garantat de art. 26 din Codul de procedură civilă și de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Conjunctură descrisă prezumă situația că acesta nu s-a prezentat în ședința de judecată din motive ce nu-i pot fi imputate, *în special*, pentru că nu a fost legal citat despre data, ora și locul ședinței de judecată de la Curtea de Apel.

Prin urmare, completul judiciar notează că instanța de apel a încălcat dispozițiile art. 372 alin. (3) CPC, potrivit căruia, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs evidențiază că Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău a respins acțiunea intentată de către ÎI „Glodea Ghenadie”, pe când reclamant era ÎI „Godea Ghenadie”. Așadar, reiese că instanța de apel a menținut o hotărâre judecătorească adoptată în cauza civilă la cererea de chemare depusă de un alt reclamant, ceea ce accentuează examinarea superficială a pricinii civile, precum și faptul că soluția instanței de apel este în contradicție cu circumstanțele pricinii.

Astfel, este evident că instanța de apel nu și-a îndeplinit sarcina legală prevăzută în art. 373 alin. (4) CPC. Or, instanța ierarhic inferioară era obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei, ceea ce nu se constată în prezenta speță.

În continuare, recurentul pretinde că instanțele judecătorești inferioare au motivat insuficient hotărârile sale, ce reprezintă o încălcare a art. 241 al CPC, iar soluția instanțelor este una incertă fără putere de convingere. Astfel, consideră că instanțele au ajuns la o concluzie pripită privind respingerea integrală a acțiunii, fără să se expună asupra împrejurărilor concrete ale cauzei și probelor administrate în cadrul procedurii extrajudiciare.

Sub acest aspect, instanța de recurs reamintește constatările Curții Europene în cauza *Suominen împotriva Finlandei* (nr. 37801/97, §§ 37, 1 iulie 2003), *ad litteram*: „... rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției (c.f. *Hirvisaari v. Finland*, nr. 49684/99, § 30, 27 septembrie 2001, neraportat)”. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.

În acest context și din analiza hotărârilor contestate, Colegiul judiciar apreciază că recurentul ÎI „Godea Ghenadie” a prezentat probe cu privire la faptul că se află pe teritoriul Republicii Moldova, nu are relații fiscale cu sistemul bugetar al Republicii Moldova, este înregistrat cu statut permanent la ÎS „Camera Înregistrării de Stat” și deține actul în original al Camerei de Comerț și Industrie, ce confirmă originea autohtonă a mărfii. Așadar, în viziunea acestuia, aceste circumstanțe conduc inevitabil spre recunoașterea dreptului său la livrarea mărfurilor în condițiile alin. (6) art. 4 al Legii nr. 1417-XIII din 17 decembrie 1997, pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal și a pct.3 al Regulamentului privind transportarea mărfurilor prin posturile vamale interne de control, aprobat prin Hotărârea Guvernului la nr.792 din 08 iulie 2004.

Însă, contrar art. 241 alin. (5) și 373 alin. (2) CPC, instanța de apel nu a indicat în motivarea hotărârii sale argumentele privind respingerea acestei poziții, fiind importante, în opinia instanței de recurs, pentru soluționarea multiaspectuală a pricinii. Subsidiar, luând în considerație punctul de vedere al recurentului, instanța de apel nu a analizat motivele respingerii cererii prealabile de către Serviciul Vamal prin scrisoarea nr. 28/20 – 6391 din 18 aprilie 2014 (f. d. 12). Or, în referințele prezentate de către Serviciul Vamal (f. d. 38 – 39) și Biroul Vamal Chișinău (f. d. 54 – 56), se observă că au fost indicate alte motive de respingere a cerințelor recurentului decât cele inițiale.

În realitate, potrivit alin. (6) art. 4 al Legii nr. 1417-XIII din 17 decembrie 1997, se disting două situații juridice, *atunci când pe de o parte* livrarea de mărfuri de către persoanele juridice și fizice rezidente care se află pe teritoriul Republicii Moldova și care nu au relații fiscale cu sistemul ei bugetar este supusă T.V.A. conform art.96 lit. a), lit. b) prima liniuță, art.103 și 104 din titlul III al Codului fiscal, *iar pe de altă parte*, livrarea de mărfuri produse de persoanele juridice și fizice, subiecți ai activității de întreprinzător, înregistrate la Camera Înregistrării de Stat în condițiile stabilite de Guvern, care se află pe teritoriul Republicii Moldova și care nu au relații fiscale cu sistemul ei bugetar, este supusă controlului vamal obligatoriu la posturile vamale interne, *fiind scutită de T.V.A.* la prezentarea raportului de expertiză, eliberat de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, care confirmă obținerea integrală a mărfurilor pe teritoriul țării în sensul art.20 din Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal.

Astfel, Colegiul subliniază că aceste circumstanțe de drept cereau o motivare specifică și explicită din partea instanțelor ierarhic inferioare. Curtea de Apel Chișinău a omis să dea o asemenea motivare și nu este posibil de apreciat dacă această instanță a ignorat argumentul invocat de reclamant cu privire dreptul de a fi scutit de TVA la livrarea mărfurilor produse de el sau a dorit să-l respingă și, în această ultimă ipoteză, care ar putea fi motivele respingerii.

În această situație, instanța de recurs pune la îndoială faptul că instanțele ierarhic inferioare au soluționat toate problemele prevăzute de lege în speță, au determinat circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, iar la chestiunile de drept ridicate de către reclamant/apelant a fost obținut un răspuns afirmativ sau negativ.

Suplimentar, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, se atestă că instanțele judecătorești naționale au obligația de a-și motiva deciziile (*Van de Hurk c. Olandei*, 19 aprilie 1994, § 61, seria A nr. 288). Întinderea obligației de a motiva hotărârea poate varia în dependență de caracterul deciziei și trebuie determinată în lumina circumstanțelor cauzei (*Ruiz Torija c. Spaniei*, 9 decembrie 1994, § 29, seria A nr. 303-A). Deși articolul 6 § 1 din Convenție nu obligă instanțele de judecată să ofere răspunsuri detaliate la toate argumentele invocate, totuși din hotărâre trebuie să reiasă clar că elementele esențiale ale cauzei au fost examinate (*Taxquet c. Belgiei [MC]*, nr. 926/05, § 91, CEDO 2010).

Pe cale de consecință, se reține că neglijarea unor asemenea aspecte de către instanța de apel, constituie o violare a articolului 6 § 1 al CEDO, precum și o examinarea unilaterală a pricinii.

În ansamblu, faptele descrise mai sus, sugerează că erorile judiciare manifestate prin încălcarea art. 238 alin. (2), 241 alin. (5), art. 372 alin. (3), 373 alin. (5) al CPC și a garanțiilor consacrate în art. 6 § 1 din Convenție Europeană a Drepturilor Omului sunt esențiale și nu pot fi corectate de către instanța de recurs. La fel, având în vedere că normele de drept procedural au un caracter absolut, fiind reglementate de norme imperative, iar încălcarea acestora atrage după sine casarea deciziei, instanța de recurs nu va mai analiza celelalte motive invocate prin cererea de recurs.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Întreprinzătorul Individual „Godea Ghenadie”, de a casa decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii este necesar de ținut cont de cele expuse și în dependență de cele obținute de emis o hotărâre legală, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Întreprinzătorul Individual „Godea Ghenadie”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinzătorul Individual

„Godea Ghenadie” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, Biroul Vamal Chișinău privind recunoașterea dreptului la scutirea de TVA la livrarea mărfurilor, obligarea emiterii actului administrativ privind scutirea de TVA, repararea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu

Iuliana Oprea

Mariana Pitic